

Дәріс-кенес беру

"Мектепке дейінгі балалардың дамуындағы халық ертегілерінің рөлі"

Ертегі- баланы дамытудың көпфункционалды құралы ретінде. Ол кішкентай кезінен бастап баланың өміріне енеді және оны балалық шағында сүйемелдейді. Ертегілер балаларда үлкен сүйіспеншілікке ие. Бұл басқа адамға жанашырлық, қуаныш сыйлайтын ертегілер. Ертегілердің арқасында балалар әлем туралы, қоршаған орта туралы білім алады. Әлемді тек ақылмен ғана емес, жүрекпен де таниды. Ертегі тектілік пен адамгершіліктің мысалдарын көрсете отырып, өте түсінікті түрде тәрбиелейді. Әрбір ертегі балаға бір нәрсені үйретеді, жылатып, күлдіреді, алаңдатады және үміттендіреді. Ол балалардың дамуында үлкен рөл атқарады, "жақсылық пен жамандық" деген ұғымдармен таныстырады, осылайша жақсылық пен жамандықты ажыратады, ал ертегінің бақытты аяқталуы оптимизмді, кедергілерді жеңуге бел буады.

Баланың ертегінің арқасында алатын тағы бір үлкен артықшылығы-сөйлеуді дамытумен бірге психикалық даму. Балалар өз пікірлерімен бөліседі, қорытынды жасайды, талдайды, мағынасын түсінеді. Сюжетті, кейіпкерлерді есте сақтатыңыз, мазмұнын қайталаңыз. Осылайша сөйлеу, сөздік, баланың қиялы жақсартады. Ертегілер рухани байытады, эмоционалды дамуға көмектеседі, яғни ортада жақсы бейімделуге ықпал етеді, қарым-қатынас кезінде мазасыздық пен шиеленісті жеңілдетеді. Көптеген жануарлар туралы алғашқы идеялар ертегінің әсерінен қалыптасады, болашақта балалар жануарлардың өмір салты, олардың әдеттері туралы біледі. Ертегілерде адамның табиғатпен байланысы байқалады. Ертегілер әлемі сиқыр мен ерекше құбылыстарға толы. Жануарлар адам сияқты сөйлейді және әрекет етеді. Тіпті жансыз табиғат адами қасиеттерге ие. Күн, ай, жел, өзен-бәрі ертегілерде өмірге келеді. Мұның бәрі адамның табиғи табиғатпен бірлігі идеясын, қоршаған ортаға ұқыпты қарауды қалыптастыру қажеттілігін көрсетеді

Ертегімен танысудың әртүрлі әдістері бар. Әдістердің бірі-оқу, яғни мәтінді сөзбе-сөз беру. Кішкентай ертегілер жатқа айтылады. Әңгімелеу-мәтінді еркін беру. Мәнерлеп оқу мен айтуға әр түрлі интонациялар, ым арқылы қол жеткізіледі. Ертегілер жай ғана жақсы уақыт емес, бұл өте тиімді және сонымен бірге қарапайым оқыту әдісі. Ертегіні оқығаннан кейін оны баламен талқылауға болады. Ертегі бойынша жұмыс ойын сабақтары арқылы балалардың сөздігі байытылып, сөйлеудің грамматикалық

құрылымы жақсарып, үйлесімді сөйлеу жақсаратындай етіп жасалады. Бұл "Сөз ойла", "Әрекетті таңда", "Сөзді аяқта" сияқты ойындар.

Ертегілерде кейіпкердің ұлттық сипатына жақындататын мінез ерекшеліктері айқын көрінеді. "Неліктен қарлығаштың құйрығы айыр" деген қазақ халық ертегісі бейбітшілік, жанашырлық, жауаптылық сияқты рухани адами құндылықтарды ашуға бағытталған. Жақсы және дана Алдар көсе кездесетін ертегілер: "Алдар көсе және сараң бай", "Сиқырлы тон" сараң, ақымақтық, жалқаулық, қорқақтықты мазақ етеді. Халық ертегілері еңбекқорлыққа, мейірімділікке тәрбиелейді. Ертегілер өз-өзіне сенімді болуға және балаларда туған жерге, өз халқына деген мақтаныш пен сүйіспеншілік сезімін тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

Лекция-консультация

«Роль народных сказок в развитии дошкольников»

Сказка-как многофункциональный инструмент развития ребенка. Она входит в жизнь ребенка с самого раннего возраста и сопровождает его на протяжении всего детства.

Сказки пользуются огромной любовью у детей.

Именно сказки вырабатывают способность сострадать, сопереживать, радоваться за другого человека. Благодаря сказкам дети получают представление о мире, знания об окружающем мире. Познается мир не только умом, но и сердцем. Сказка в очень понятной форме воспитывает, показывая примеры благородства, морали. Каждая сказка чему-то учит малыша, заставляет плакать и смеяться, переживать и надеяться. Она играет большую роль в развитии детей, знакомит с понятиями, как «добро и зло», тем самым отличая хорошее от плохого, а счастливый конец сказки совершенствует оптимизм, решительность в преодолении препятствий.

Ещё одно большое преимущество, которое ребенок получает благодаря сказке, это умственное развитие совместно с развитием речи. Дети делятся своим мнением, делают выводы, анализируя, понимая смысл. Запоминают сюжет, персонажей, пересказывают содержание. Таким образом, улучшаются: речь, словарный запас, воображение ребёнка. Сказки духовно обогащают, помогают в эмоциональном плане развитию, то есть способствуют лучшей адаптации в детском саду, снимая тревожность и напряжение при общении.

Первичные представления о многих животных формируются под влиянием сказки, в дальнейшем дети знают об образе жизни животных, об их повадках. В сказках прослеживается связь человека с природой. Мир сказок полон волшебства и необычных явлений. Животные говорят и действуют как люди. Даже неживая природа

наделяется человеческими чертами. Солнце, месяц, ветер, речка-все оживает в сказках. Во всем этом отражается идея единства человека с родной природой, необходимость формирования бережного отношения к окружающему миру. Следует рассматривать с ребёнком сказку, определять смысл и урок, объяснять образ действий героев, параллельно делая выводы.

Существуют различные методы по ознакомлению со сказкой. Один из методов – это чтение, т.е. дословная передача текста. Небольшие сказки рассказываются наизусть. Рассказывание -свободная передача текста. Выразительно читать и рассказывать достигается разнообразием интонаций, мимикой.

Сказки– это не просто хорошее время проведение, это очень действенный и при этом ненавязчивый метод обучения. Читать нужно эмоционально. Прочитав сказку, можно ее обсудить с ребенком. Работа над сказкой строится так, чтобы через игровые занятия обогащался словарь детей, совершенствовался грамматический строй речи, улучшалась связная речь. Это такие игры, как «Подбери словечко», «Подбери действие», «Доскажи словечко».

В сказках ярко показываются те черты характера героя, которые сближают его с национальным характером. Казахская народная сказка «Почему у ласточки хвост раздвоенный» направлена на раскрытие духовных человеческих ценностей, таких, как миролюбие, сопереживание, отзывчивость. Сказки, в которых встречается добрый и мудрый Алдар косе: «Алдар косе и жадный бай», «Чудесная шуба» высмеивается жадность, глупость, лень, трусость. Народные сказки воспитывают трудолюбие, доброту, милосердие. Сказки без исключения даст возможность быть более уверенным в себе и воспитать в детях чувство гордости и любви к родной земле, своему народу.